

INA VAN DER BEEK

*Zo klein als
Jij*

ZO KLEIN ALS JIJ

Ina van der Beek

Zo klein als jij

VCL serie

ISBN 978 90 5977 484 1
NUR 344

© 2010 VCL-serie, Kampen
Omslagontwerp en -illustratie: Bas Mazur

www.vclserie.nl
ISSN 0923-134X

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

I

Met grote sprongen gaat Karen over het zebrapad. Ze mag niet op de witte strepen stappen. ‘Wit is gek, wit is gek...’ zoemt ze het liedje dat haar broertje bedacht heeft toen hij nog maar heel klein was. Altijd wanneer ze samen een zebrapad overstaken, deden ze dat spelletje. Zelfs pappa deed vaak mee. Hij nam dan extra grote stappen, en Job en zij sprongen ieder aan een van zijn handen van de ene zwarte streep naar de andere. Eigenlijk is ze nu te groot voor zulke kinderachtige dingen. Ze is elf. Over een paar weken gaat ze naar groep acht. Wanneer ze aan de overkant op de stoep is, neemt ze zich voor dat dit de laatste keer geweest moet zijn. Ze is geen klein kind meer. Rustig loopt ze verder naar huis. Wanneer ze even later binnenkomt, ligt haar moeder op de bank.

‘Hoi, mam.’

‘Ha, Karen. Hoe was het op school?’

‘Goed, hoor. Heb je hoofdpijn?’

‘Een beetje. Het gaat wel.’ Herma komt omhoog en gaat zitten. ‘Zal ik iets te drinken voor je maken?’

Karen is al naar de keuken gelopen. ‘Ik pak zelf wel. Jij ook?’

‘Graag. Doe maar wat sap.’

Met in iedere hand een glas komt Karen de kamer weer in. ‘Waar is Job?’

‘Hij speelt bij Mark. Wil jij hem straks gaan halen?’

‘Mam, hij is negen. Hij kan best alleen naar huis komen, hoor.’

‘Je weet dat ik het vervelend vind als hij de Westlaan moet oversteken. Om vijf uur is het daar zo druk. En hij is zo wild en onvoorzichtig.’

‘Toen ik zo oud was, kwam ik altijd alleen naar huis. Toen ik een paar jaar jonger was dan hij nu is, trouwens ook al.’

‘Ja, maar dat kun je niet vergelijken. Jij bent altijd veel voorzichtiger geweest dan Job.’

Karen zet een glas voor haar moeder neer en met het andere in haar hand gaat ze de kamer weer uit.

‘Wat ga je doen?’ roept Herma haar na.

‘Naar boven. Naar mijn kamer.’

Om tien voor vijf komt ze pas weer naar beneden. Ze steekt haar hoofd om de hoek van de kamerdeur en zegt: 'Ik ga, hoor.'

'Goed.'

Even later ziet Herma haar dochter wegfietsen. Ze zucht. Het is heerlijk dat Karen zo zelfstandig is en zo veel voor haar doet, maar soms irriteert het haar, en tegelijkertijd voelt ze zich schuldig. Na haar ernstige auto-ongeluk, nu bijna vijf jaar geleden, en de maanden van revalidatie daarna is Karen, zo klein als ze toen nog was, al veranderd in het zelfstandige kind dat ze nog steeds is. Ze gaat altijd rustig haar eigen gang, maar ze is eigenlijk nooit echt kind geweest. Tenminste, niet zoals andere kinderen. Ze zorgt voor haar twee jaar jongere broertje alsof ze tien jaar ouder is dan hij, en als Herma niet oppast, moedert ze zelfs over haar, in plaats van andersom.

Langzaam staat ze op van de bank. Ze zal maar eens aan het eten beginnen. In de keuken pakt ze een kookboek. Ze zou babi pangang maken, en haar slechte geheugen dwingt haar nog altijd de recepten te raadplegen. Wanneer de groente klaarstaat, de eieren koken in de steelpan en de rijst is opgezet, hoort ze Karen en Job binnenkomen.

'Je jas aan de kapstok, Job. Niet neergooien. En doe een beetje rustig. Mamma heeft hoofdpijn.'

Dan komen de twee de keuken binnen.

Job zit vol enthousiaste verhalen over de jonge geitjes waarmee hij heeft gespeeld bij zijn vriendje.

Karen draait ondertussen het gas wat lager wanneer de rijst kookt.

'Hé, doe nou eens rustig. Ga maar even televisiekijken,' hoort Herma haar dochter zeggen.

Herma schudt haar hoofd. Nee, dit wordt toch een beetje al te gek. 'Was eerst je handen maar eens,' zegt ze terwijl ze Job over zijn haar aait. 'Je ruikt helemaal naar geit. En laat die televisie maar uit. Pappa komt ook zo thuis, denk ik. Misschien kun jij alvast de tafel voor me dekken?'

'Nee, het is Karens beurt,' sputtert Job tegen. 'Ik heb het gisteren al gedaan.'

'Maakt niks uit. Karen is jou speciaal komen halen. Zij heeft genoeg gedaan. Vooruit, pak maar gauw de borden.' Intussen roerbakt Herma de groente en het vlees. O, ze moet de kookwekker nog zetten voor de rijst. Ze heeft nu echt flinke hoofdpijn. Wanneer ze aan het koken is, moet er

niet aan haar hoofd gezeurd worden. Ze kan zich niet op twee dingen tegelijk concentreren.

Maar Karen heeft de kookwekker al op acht minuten gezet en draait het gas nog wat lager.

Opeens irriteert alles Herma mateloos. ‘Vooruit, allebei de keuken uit,’ zegt ze kortaf.

‘Nou ja, ik moest toch de tafel dekken?’ Job kijkt boos, het tafellaken in zijn handen. Hij smijt het op de keukentafel en loopt de deur uit.

Herma draait zich weer om naar het fornuis en roert in de wok, een frons boven de wenkbrauwen.

Karen pakt zonder iets te zeggen het tafellaken en begint de tafel te dekken. Het is alsof mamma haar aanwezigheid in de keuken niet eens meer opmerkt. Wanneer de borden en het bestek netjes op hun plaats staan, gaat de achterdeur open.

‘Ha, liefste twee vrouwen van de wereld. Alles goed?’

‘Ha, pap. Ja hoor.’ Karen lacht wanneer haar vader aan haar paardenstaart trekt en zich ondertussen naar mamma toe buigt om haar een kus te geven. ‘Dat ruikt goed. Hoe is het?’

‘Goed hoor. Beetje hoofdpijn.’

‘Te veel gedaan vandaag?’

Herma haalt haar schouders op. ‘Nee, gewoon...’

‘Waar is Job? Gaan we al bijna eten? Ik moet zo nog naar een koe gaan kijken bij Weerheim.’ Paul wast zijn handen en kijkt Herma van opzij aan.

‘Job is in de kamer, en het eten is zo klaar. Hier, Karen, wil jij de eieren even pellen?’

Paul loopt naar de huiskamer.

Even later hoort Karen Paul en Job samen lachen. Pappa zegt iets en Job schatert. Het is altijd gezellig als pappa thuis is. Hij is altijd goedgehumeurd en nooit moe, zoals mamma. Terwijl hij het toch best druk heeft als dierenarts. Dat is nooit aan hem te merken.

Als ze aan tafel zitten, vraagt Paul hoe het op school was, en nu vertelt ook Karen haar verhalen.

Herma zit er wat verstrooid bij. Ze roert wat in haar eten, en het is alsof ze nauwelijks hoort wat de kinderen vertellen.

Paul kijkt haar af en toe onderzoekend aan, maar vraagt niets.

Pas veel later op de avond, wanneer Paul terug is van boer Weerheim,

en de kinderen slapen, schuift hij een arm achter haar langs en trekt hij haar naar zich toe op de bank. ‘Vertel nu maar eens wat er is.’

Ze leunt met haar hoofd tegen zijn schouder. Na een korte stilte zegt ze: ‘Gewoon. Ik weet het eigenlijk niet...’

Paul lacht, ‘O ja, nu is het me helemaal duidelijk.’

Maar Herma lacht niet. Ze zegt: ‘Weet je, Paul, ik blijf het zo moeilijk vinden met de kinderen, vooral met Karen. Ze is zo... ja, zo onafhankelijk. Het is een lieve meid, en Job is natuurlijk ook een leuk joch, maar... Hoe moet ik het zeggen? Ze worden al zo groot, en soms vind ik het moeilijk een echte band met hen te voelen. In het begin na het ongeluk dacht ik dat het weer moest groeien, dat gevoel dat het niet alleen leuke, lieve kinderen zijn, maar dat het *mijn* kinderen zijn. Maar de laatste tijd is het alsof het alleen maar de andere kant op gaat.’ Er loopt een traan langzaam naar beneden over haar wang. ‘Ik vind het zo erg dat ik me totaal niet kan herinneren dat ik hen negen maanden heb gedragen, dat ik hen ter wereld heb gebracht. Ik heb gewoon geen moedergevoel. Het is alsof ik ze heb gekregen toen ze al vier en zes waren.’

‘Til je daar niet te zwaar aan? Zo gaat het toch ook bij adoptiekinderen? Daarvan weten de ouders soms ook niet hoe ze als baby of peuter waren. Het gaat toch hartstikke goed tussen jou en de kinderen? Hoe groter ze worden, des te beter gaat het allemaal, lijkt me. Dat is toch juist fijn?’

Herma schudt haar hoofd. ‘Nee, dat klopt toch niet helemaal. Ik heb het gevoel dat ik een stukje mis, dat ik hen niet als baby heb gekend.’

‘Jouw emoties zijn veranderd door de periode van je coma. Dat moet je, denk ik, gewoon accepteren. Het is toch al heel bijzonder dat je er zo uit bent gekomen? Wil je niet te veel?’

‘Ik wil zo graag de Herma van vóór het ongeluk zijn. Het klinkt vast raar, maar ik ga mezelf steeds meer missen. De eerste jaren was ik inderdaad alleen maar blij dat het ging zoals het ging, maar nu... Ik wil meer, Paul.’

‘Wat zou je dan willen?’

Herma blijft een moment stil en zegt dan zacht: ‘Ik zou graag nog een kind willen.’

Paul gaat met een schok rechtop zitten. ‘Herma, je hebt je handen vol aan ons gezin.’

‘Dat wel, maar misschien ga ik me, als ik opnieuw een zwangerschap en een bevalling zou meemaken, ook weer herinneren hoe het inderijd bij Karen en bij Job was. En wellicht ga ik dan ook weer meer voor *hen* voelen.’

Paul zwijgt een moment, maar dan zegt hij: ‘Ik ben bang dat ik het geen goed idee vind. Je weet dat de artsen absoluut niet verwachten dat de vijftien jaar die uit jouw geheugen verdwenen zijn, nog terugkomen. Want ook andere dingen die je opnieuw hebt gedaan of geleerd, hebben toch totaal geen herkenning opgeleverd? En daarbij, lieverd, zoals ik al zei, je hebt je handen vol aan ons gezinnetje. Hoe zou je daar nog de drukte van een baby bij kunnen hebben? Het is je nu al gauw te veel als de kinderen druk zijn of als er een paar dingen tegelijk gebeuren. Laten we blij zijn dat we het zo redden. Nog een baby, nee, ik denk echt dat dat geen goed idee is, hoe leuk het ook zou zijn, zo’n klein kindje in huis.’

‘Dus dat vind jij toch ook?’

‘Wat bedoel je?’

‘Leuk, zo’n baby?’

‘Als je gezond was, zou ik het natuurlijk leuk vinden, maar we moeten ons verstand gebruiken, Herma. Het zou niet verantwoord zijn. Niet tegenover jou, en ook niet tegenover de andere twee kinderen.’

‘Maar ik denk dat het Karen en Job juist wel ten goede zou komen. Ik zou weten hoe het is je kind als baby gekregen te hebben, en dan zou ik dat gevoel ook op hen kunnen projecteren.’

Paul schudt zijn hoofd. ‘Zoiets gaat niet op commando. Laten we maar gelukkig zijn met wat we hebben. En heus, je doet het prima met die twee. Ze komen echt geen liefde tekort.’

Herma zegt niets meer. Stil leunt ze tegen zijn schouder.

Wanneer ze later in bed liggen, zegt Herma in het donker: ‘Vind je het goed dat ik er toch een keer met een arts over praat?’

‘Waarover?’ vraagt Paul slaperig.

‘Een baby...’

‘Meisje.’ Hij draait zich naar haar toe en slaat zijn arm om haar heen. ‘Zet het nou uit je hoofd. Stel dat het helemaal niet goed gaat. Ik heb honderd keer liever twee kinderen en een gezonde vrouw dan drie kinderen en een moeder die het allemaal niet aankan.’

‘Nou, gezonde vrouw...’

‘Nog een paar jaar, dan zijn de kinderen pubers. Dan heb je wellicht helemaal je handen vol aan hen.’

‘Of niet.’

‘Als ze gemakkelijk door die puberteit heen rollen, is het nog beter. Dan krijgen wij samen weer extra tijd voor elkaar. Dat kan ook weer een bijzondere tijd worden.’ Hij geeft haar nog een kus. ‘En nu lekker gaan slapen.’ Hij draait zich weer om.

Even later hoort Herma zachte snurkgeluidjes naast zich. Zelf ligt ze nog lang wakker. Ze probeert zich uit alle macht de bevallingen van haar twee kinderen te herinneren. Maar hoe ze ook in haar geheugen graaft, er komt helemaal niets boven. Door het auto-ongeluk is de hele periode tussen haar zestiende en haar dertigste levensjaar gewist. En opnieuw ervaart ze dat daarvan, hoe ze ook haar best doet, niets meer terugkomt.

Paul komt niet meer op het gesprek terug. Herma ook niet, maar ze loopt er toch steeds aan te denken. Ze kijkt jaloers naar zwangere vrouwen die ze op straat of bij het schoolplein ziet wanneer ze Job soms gaat halen. Hoe zou het voelen, zo’n baby in je buik? Na een paar weken praat ze erover met Tabitha, al jaren haar beste vriendin. Op een ochtend zitten ze samen aan de koffie. De kinderen zijn naar school.

‘Gaat het wel goed met je?’ vraagt Tabitha. ‘Je bent zo stil. Toch geen problemen met de kinderen?’

‘Nee hoor, geen echte problemen.’

‘Maar...?’

‘Karen groeit steeds verder van me af. Ze is zo zelfstandig. Daar heb je geen idee van.’

Tabitha lacht. ‘Nou daar heb ik best een aardig idee van, denk ik. Dat is ze altijd al geweest, van kleins af aan, en na jouw ziekte is dat natuurlijk nog versterkt. Maar ook zonder dat was ze, denk ik, wel een onafhankelijke jongedame geworden. Dat is haar karakter. En daar is toch niks mis mee?’

‘Nou, dat vraag ik me weleens af de laatste tijd. Als ik niet oppas, deelt zij de lakens uit in huis, beslist zij wat Job wel en niet mag en dat soort dingen. Dat is toch niet normaal voor een kind van elf jaar?’

Nu is ook Tabitha serieus geworden. Ze zegt: ‘Daar heb je wel gelijk in, maar de afgelopen vijf jaar zijn natuurlijk voor haar ook niet geweest zoals voor de meeste andere kinderen van haar leeftijd.’

‘Is dat een verwijt?’ Het klinkt fel.

‘Nee, natuurlijk niet, maar wel een feit.’ Kalmerend legt Tabitha haar hand op die van haar vriendin. ‘Daar kan niemand iets aan doen. Jijzelf al helemaal niet. Maar het is wel zo. Dat zul je toch met me eens zijn. Eerst jouw verblijf in het ziekenhuis, met alle spanning daaromheen, die zij natuurlijk haarscherp heeft aangevoeld. Toen de periode van de revalidatie. Hoewel je zus in die tijd geweldig voor je gezin heeft gezorgd, was het ook anders dan anders voor de kinderen. En toen je eindelijk thuiskwam, ja, toen was er opnieuw veel veranderd. Zij voelde zich verantwoordelijk voor jou, waarschijnlijk een beetje te verantwoordelijk.’

‘Heb ik het dus fout gedaan?’

‘Nee, dat probeer ik je juist uit te leggen. Het waren de omstandigheden die nu eenmaal zo waren. Maar die hebben Karen wel gevormd tot het meisje dat ze nu is. Tegelijkertijd denk ik dat je haar best wat mag afremmen. Het is natuurlijk van de zotte als zij Job wil opvoeden. Ze schelen maar twee jaar, en het is gewoon haar taak niet. Maar ook dat is een beetje zo gegroeid: zij zorgde vaak voor hem als jij moe was. Maar daar mag je haar best een halt in toeroepen, hoor. Tenslotte ben jij zijn moeder, en niet Karen.’

‘Ik vind het moeilijk. Aan de ene kant gaat het steeds beter tussen haar en mij, maar aan de andere kant word ik er steeds meer mee geconfronteerd dat ik haar niet echt ken.’

‘Tja, ze begint misschien ook al wat te puberen. Dan zetten kinderen zich af tegen hun ouders. Dat merken wij ook al heel duidelijk bij Wiljan. Zo af en toe is alles wat wij zeggen, verkeerdt, raar of ouderwets. Gelukkig is Sander nog echt een kind. Dus met hem genieten we nog maar extra van de rust. Hij is natuurlijk wel even oud als Karen. Het kan dus ook zomaar ineens veranderen. Hoewel meisjes daarmee over het algemeen vroeger zijn dan jongens.’

Er valt een korte stilte.

Dan zegt Herma plompverloren: ‘Ik wil nog een kind.’

‘Wat zeg je?’

‘Ik wil een baby. Ik wil gewoon weten hoe het is, een kind in je buik te hebben, wat een bevalling inhoudt, wat voor band je hebt met een baby die uit jezelf voortgekomen is.’

Omdat Tabitha niet meteen antwoord geeft, gaat ze verder: ‘Kun je je voorstellen, Tabitha, dat je geen idee hebt dat je je kinderen als baby zelf hebt gekregen, dat je niet weet hoe ze als baby waren, hoe ze voelden, hoe ze roken. Dat je je niet herinnert hoe ze als peuters op schoot zaten, dicht tegen je aan knuffelden, hoe ze voor het eerst ‘mamma’ zeiden en hun eerste stapjes zetten?’

‘Tja, dat lijkt me inderdaad heel verdrietig voor je, maar ik denk dat dat vergelijkbaar is met mensen die een kindje geadopteerd hebben, een al wat groter kind. Daarom houd je toch niet minder van je kinderen?’

‘Heb je met Paul gepraat?’ Het klinkt wantrouwend.

‘Welnee. Hoezo?’

‘Die had hetzelfde verhaal over adoptie. Misschien is het voor die mensen voldoende, maar voor mij niet. Karen was zo’n beetje zeven toen ik uit het revalidatiecentrum thuiskwam, en je weet hoe moeizaam het toen met haar en mij ging. Pas de laatste tijd begin ik een band met haar te krijgen. En tegelijkertijd maakt ze zich al weer van me los.’ Herma’s stem klinkt nu verdrietig. ‘Het is een schat. Ze neemt me ontzettend veel uit handen. Maar ze is eigenlijk al geen kind meer. Ik voel me zo vaak alleen midden in mijn gezin.’

‘Is het zo erg? Dat wist ik niet.’

‘Erger.’

‘Maar waarom denk je dan over een derde kindje? Je kunt toch niet steeds wanneer het jongste kind wat groter wordt, opnieuw beginnen? En Job is toch nog echt een kind?’

‘Dat wel, maar Job is een vaderskind, en ook bij hem mis ik een stukje, de tijd dat hij baby en peuter was. Ik denk dat ik me, als ik nog een kindje zou krijgen, ook beter kan voorstellen hoe de band met de oudste twee geweest is en moet zijn.’

‘Wat zegt Paul ervan?’

‘Hij is vooral bang dat ik het niet aankan.’

‘En hoe zie jij dat? Je hebt je handen al vol aan je gezin zoals het nu is. Daar heeft hij wel gelijk in.’

‘Maar ik zou het zo graag willen.’

‘Dat begrijp ik wel, maar je moet goed beseffen dat zo’n baby heel veel extra drukte geeft. Je hebt er nu al moeite mee als er vriendjes of vriendinnetjes over de vloer zijn. Dat weet Paul ook, en ik kan me voorstellen dat hij bang is dat het allemaal te veel voor je wordt. Of vindt hij afgezien van alles twee kinderen genoeg?’

‘Vóór het ongeluk spraken we er wel eens over dat we graag een derde kindje zouden willen. Dus dat is het niet.’

‘Hoe weet je dat? Herinner je je dat nog?’

‘Nee, dat zei Paul pas toen we het erover hadden.’

‘Moeilijk hoor, ik kan me je verlangen aan de ene kant wel voorstellen, maar aan de andere kant... Je moet ook realistisch zijn, denk ik, Herma, al klinkt dat misschien hard. Maar jullie kunnen het nu net bolwerken met elkaar. De kinderen worden al wat groter, en Paul heeft het ook druk in zijn praktijk. Hij heeft al vaak moeten bijspringen voor allerlei dingen, zoals zwemles, gym, kinderfeestjes en weet ik wat meer. Nu de kinderen wat ouder en dus zelfstandiger worden, geeft dat hem ook meer rust en ruimte. En, zoals ik al zei, over een paar jaar heb je twee pubers in huis. Nou, geloof me, daar zul je je handen weer vol aan hebben. Probeer tevreden te zijn met wat je hebt, ook al valt het niet altijd mee.’

‘Maar nu kan het nog,’ zegt Herma, alsof ze Tabitha helemaal niet gehoord heeft. ‘Dit jaar word ik al vijfendertig. Als ik het nog wil, moet ik opschieten en geen jaren meer wachten.’

Tabitha zucht. Ze staat op. ‘Ik ga eens op huis aan. Je zult hier toch samen met Paul uit moeten komen. Of bespreek het eens met je arts. Ik denk dat die het je ook zal afraden.’

Herma loopt met Tabitha mee naar de deur. ‘Hebben jullie nooit over een derde gedacht?’ vraagt ze.

Tabitha staat stil, haar hand al op de deurnop. ‘Gedacht zeker, gewenst ook, maar het is gewoon nooit gebeurd.’

‘O, sorry. Wist ik dat?’

Tabitha glimlacht. ‘Ja, we hebben het er weleens over gehad, maar dat ben je misschien vergeten.’

‘Sorry.’

‘Het geeft niet. Ik weet toch dat jouw geheugen het ook na de revalidatie af en toe laat afweten. Daarom...’ Ze keert zich nu helemaal om

naar Herma. ‘Ook daarom zou ik zeggen: laat die droom over een baby varen. Je hebt je handen nu al meer dan vol aan jezelf, Paul en de kinderen.’

DE FAMILIE CONSTATEERT TE LAAT
DAT KAREN GROTE PROBLEMEN HEEFT.
KUNNEN ZIJ HET TIJ DAN NOG KEREN?

Zo klein als jij

Herma ondervindt, als moeder van twee opgroeiende kinderen, nog dagelijks de gevolgen van een ernstig auto-ongeluk, waarbij zij vijf jaar eerder betrokken was. De komst van haar derde kindje maakt haar leven er niet gemakkelijker op. Herma's oudste dochter Karen ziet dat haar moeder haar jongere zusje veel meer aandacht geeft dan haar. Karen denkt te weten waarom haar moeder háár niet ziet staan en besluit daar iets aan te doen. Zonder dat ze het zich realiseert, brengt ze zichzelf daardoor ernstig in de problemen. Zo erg zelfs, dat haar leven op het spel komt te staan. Het duurt lang voordat de rest van haar familie erachter komt hoe ernstig de situatie is. Is Karen dan nog te redden?

Zo klein als jij is het zelfstandig te lezen vervolg op het eerder in de VCL-serie verschenen *Verborg en verleden*.

ISBN 978 90 5977 484 1 NUR 344

9 789059 774841

www.vclserie.nl